ВѢСТНИКЪ
ПЕРЕМЫСКОИ ЕПАРХІИ

Рôкъ 1890. Выдано 7. Липця. Ч. VII.

Ч. 32.

Ч. 75|орд.

Посланіє Австрійского Епископата въ справѣ школы конфесійной.

Подає ся симъ до вѣдомости посланіє всего Австрійского католического Епископата въ справѣ школы конфесійной слѣдуючого содержанія:

Архіепископы и Епископы Австріи засылаютъ всѣмъ вѣрнымъ своихъ Діецесій миръ, спасеніє и благословеніє о Іисусѣ Христѣ Господѣ нашомъ!

Що Вамъ Возлюбленыи о Господѣ певно не зôстало тайнымъ, высказали мы Епископы Австрійскіи, одолженыи къ тому передъ Богомъ и свѣтомъ, дня 28. Лютого и 12. Марта сего року, въ мѣстци вскзаномъ намъ закономъ державнымъ, именно въ комисіи школьной высшой палаты, потребу змѣны существующихъ теперъ законôвъ школьныхъ и поставили желанье, щобы публичну школу народну для дѣтей католическихъ такъ уладити, якъ тоє науцѣ нашой св. вѣры єдинственно отповѣдає. Но заледво мы крокъ той здѣлали, зъ многихъ сторонъ нападено на насъ и нападаютъ дальше завзято, представляютъ поступленье наше въ некорыстномъ свѣтлѣ, зле єго толкуютъ и що до єго правдивыхъ и властивыхъ цѣлей затемняютъ. Уважаємъ протоє должностію нашою взглядомъ Васъ и себе самыхъ яко и всѣхъ взагалѣ горожанъ, явно и отверто въ вспôльномъ листѣ пастырскомъ высказатися о томъ предметѣ, щобы принайменше тіи, що слушно и справедливо судятъ о замѣрахъ и стараняхъ нашихъ не мали недорозумѣня.

Мы домагаємъ ся католическихъ публичныхъ школъ народныхъ; Мы хочемъ, щобы католическіи дѣти такожь въ публичной школѣ народной пôсля засадъ ихъ св. религіи получали науку иво спытанье, а протоє, щобы цѣле урядженье

и дѣланье школы мало отвѣтну религійну основу и переняте было духомъ нашои святои вѣры. Чи желаніє тоє єсть такъ незвычайнымъ, що оправдати бы можна тіи завзятй напады, якіи супротивъ него пôдносятъ? Чи желаніє тоє єстъ чимъ то новымъ? Чи мы отъ многихъ лѣтъ не всегда тоє самоє жадали и чи не докладали мы всѣхъ нашихъ старань до того, щобы желанію тому удоволено? И чи тымъ высказуємъ тôлько Нашй желанія лишь Нашй домаганя? Нѣтъ Возлюбленыи о Господѣ! Знаєте добре, що не лишь Мы желаємъ того, но суть то желанія и домаганя, которіи переймаютъ и переймати мусятъ кожде правдиво католическе сердце.

Мы стоимо въ тыхъ желаніяхъ въ повномъ согласію съ науками и указаніями Головы нашои св. церкви, нашого Святого Отца Льва XIII, который подає такъ въ Своихъ соборныхъ посланіяхъ, якъ также и въ розпорядженяхъ до Епископовъ поодинокихъ краѣвъ. Послухайте лишь упомненій, которіи Отецъ св. въ послѣдномъ н. пр. посланію зъ дня 20. Сѣчня с. р. „О найважнѣйшихъ должностяхъ христіяньскихъ горожанъ“[1]) дає родителямъ цѣлого христіяньского свѣта, послухайте указаній, якіи удѣлилъ уже попередно Епископамъ францускимъ, угорскимъ и баварскимъ. Въ овомъ окружномъ посланію такъ упоминає св. Отецъ „Родичѣ маютъ природне право воспытувати свои дѣти, а заразомъ и обовязокъ старатися о тоє, щобы воспытанье и наука дѣтей соглашалися съ тою цѣлею, для якои одержали зъ Божои доброты своє потомство. Для того повинни родителѣ: употребити всеи ревности и усилій, щобы все зло на тôмъ поли, все що той цѣли не отповѣдає, усунути, они повинни цѣлковито стояти при своимъ правѣ, щобы могли свои дѣти пôсля свого обовязку по християньски выховувати, а особенно тримати ихъ зъ далека отъ тыхъ небеспечныхъ школъ, гдебы имъ трутизна безбожности поданою быти могла. Коли росходится о совѣстне образованье молодежи, тамъ жаденъ трудъ, ніяке усиліє не єсть завелике. — До Епископôвъ Франціи написалъ св. Отецъ пôдъ днемъ 8. Лютого 1884 помѣжь другимъ[2]) „Що ся касає родины, то єсть найважнѣйшою рѣчею, щобы дѣти походячіи зъ християньского сопружества завчасу поберали науку религіи и щобы тіи отрасли вѣдомостей, въ которыхъ молодѣжь звычайно образуєся, преподавано єй въ полученю съ религійнымъ наставленіємъ. Отлучати одно отъ другого значитъ по правдѣ хотѣти, щобы умы дѣтинячіи обонятными зôстали на обовязки взглядомъ Бога; метода така єсть фалшивою и въ нѣжнôмъ вѣку дѣтинячôмъ надовсе шкодливою, понеже веде практычно до безбожности и замыкає дорогу для религіи. Добрыи родителѣ мусятъ доконче о тоє дбати, щобы ихъ дѣти, скоро приходятъ до розуму, научилися правилъ вѣры, и щобы въ школахъ ничь не дѣялося, щобы загрожувало чистотѣ вѣры и обычаѣвъ. Заховати тую старанность при науцѣ дѣтей, єсть наказано черезъ Божій и природный законъ, и родичѣ не можутъ быти зъ ніякой причины отъ того обовязку звольненыи. А церковъ, котора силою власти удѣленои єй отъ божественного єи Основателя має призивати всѣ народы до христіяньскои мудрости а заразомъ старанно наблюдати, якіи науки преподаютъся подчиненной єй молодежи, осуджала завсѣгды явно такъ званіи мѣшаніи або безконфесійніи школы, и упоминала также неустанно отцѣвъ родины до чуйности въ такъ важной справѣ.“

---

[1]) Sapientiae christianae.

[2]) Nobilissima Gallorum gens.

До Епископовъ Угорщины звернулося скорбію переняте сердце св. Отца въ р. 1886 съ упомненьемъ: [1]) „Таке есть стремленіє часу и способу житя, що многіи и то дуже усильно старають ся выдерти шкôльну молодѣжь зъ подъ опѣки церкви и зъ подъ найспасительнѣйшого вплыву религіи. Отзначають теперъ и часто домагають ся такъ званыхъ неутральныхъ (безконфессійныхъ) мѣшаныхъ або свѣтскихъ шкôлъ, а то въ той цѣли, щобы молодѣжь школьна возрастала въ совершенной несвѣдомости найсвятѣйшихъ рѣчей и безъ всякои опѣки религійнои. Понеже зло тоє о много ширше розливаєся и бôльше змагаєся нижели средства супротивъ нему, то видимо якъ выростає поколѣнье, которе зовсѣмъ не журится о добра духовіи, и есть нерелигійнымъ а дуже часто безбожнымъ.

Тоє велике зло повздержуйте Всечестныи Братя съ цѣлою ревностію и съ всякимъ трудомъ отъ вашои Угорщины.... Зъ взгляду на важность справы мусимъ желати и хотѣти, щобы церковъ въ публичномъ воспытаню молодежи недôзнавала перешкоды въ исполненю задачѣ отъ Бога ей припорученои, а Васъ якъ найусильнѣйше просимъ, щобысьте въ томъ напрямѣ съ доложеньемъ всякого труда дѣлали. Тымчасомъ неуставайте напоминати отцѣвъ родинъ, щобы дѣтей не посылали до такихъ шкôлъ, где имъ угрожає утрата вѣры христіяньскои, а рôвночасно старайтеся о школы, въ которыхъ бы подъ Вашою властію и надзоромъ Клира, цнотливыи учителѣ здорову подавали науку.“

А въ р. 1887 ужаляє ся св. Отецъ въ своимъ письмѣ до Епископовъ Баваріи: [2]) „Церковъ має справедливу причину жалѣти, коли муситъ смотрѣти, якъ уже въ наймолодшихъ лѣтахъ вырываютъ ей дѣти и якъ ихъ змушаютъ посѣщати такіи школы, въ которыхъ або зовсѣмъ не учатъ о Бозѣ, або лишь дуже мало и то фалшиво,“ и упоминає тыхъ Епископовъ, абы чували и бачили, а щобы молодѣжь, посѣщаюча школы, которіи въ цѣлости або лишь по части выповѣли церкви послушеньство, не поносила шкоды въ католической вѣрѣ и обычаяхъ.

Отсе, Возлюбленыи о Господѣ есть судъ, отсе обавы, перестороги и желанія св. Отца касательно безконфессійнои школы; Отецъ св. добачає въ безконфессійной школѣ велике нещастье для люцкости и видитъ въ ней возрастаючу молодѣжь, котора несвѣдома боязни Божои, не може знести нѣякихъ моральныхъ гамульцѣвъ и не способна своимъ пристрастямъ ничого отказати, дає ся легко порвати до политычныхъ переворотовъ. [3])

Судъ той и обавы Отца св. находятъ къ сожалѣнію ажь надто находятъ потвердженя и оправданя въ сумномъ досвѣдченію, черезъ яке и мы уже переходимо, а протоє перестороги Его и насъ такожь касаютъ ся.

Мы домагаємъ ся католическихъ публичныхъ школъ народныхъ также для того, що желаніє тоє Наше згôдне есть съ Вашими власными желаніями Возлюбленыи о Господѣ. Чи не доткнуло бы се Васъ тяжко, коли бы Мы посудити Васъ хотѣли о рôвнодушность въ томъ взглядѣ, чи воспытанье, яке дає дѣтемъ Вашимъ школа, дѣлає ихъ щастливыми, чи нещастливыми въ часѣ и въ вѣчности? Або чи не былъ то голосъ Вашои совѣсти, который васъ побуджалъ, що Вы отъ многихъ лѣтъ на вѣчахъ католическихъ и въ многихъ одозвахъ и поданяхъ желали для дѣтей Вашихъ шкôлъ католическихъ? А чи дотычащіи ухвалы второго загального австрій-

---

[1]) Quod multum diuque. 22. Серпня. [2]) Officio Sanctissimo adducti. 22. Грудня. [3]) Зъ листу до Епископôвъ францускихъ.

ского католического вѣча, отбувшогося въ Цвѣтни и Маю минувшого року, не суть-ли вѣрнымъ отгомономъ того желанія Вашои совѣсти?

„Зваживши“ — такъ высказали одномысленно участники сего вѣча, середъ живыхъ оплескôвъ и за загальною згодою тыхъ, которіи за для перешкодъ явитися не могли, „зваживши що право родителей до воспытаня своихъ дѣтей єсть ненарушимымъ а навѣтъ найсвятѣйшимъ правомъ;

що родина стоитъ въ найтѣснѣйшой связи съ церквою;

що задачею церкви пôсля приказу Божого єсть научати и воспытовати народы и що лишь она мае до того потребніи средства и повагу;

зваживши дальше, що при нынѣшныхъ нашихъ суспôльныхъ отношеняхъ загалъ народонаселенья, до потребного воспытаня и выобразованя дѣтей потребуе помочи народнои школы, що прото школа народна для родины, для церкви и державы дуже важне, бо майже рѣшаюче мае значенье;

зваживши остаточно, що примусъ школьный єсть уставами заведеный;

католики суть въ совѣсти зъобовязаныи, а прото управненыи домагатися отъ державы, яко найсвятѣйшого своего права, такихъ запоручень дотычащихъ воспытаня религійного молодежи, якіи суть конечнымъ при нынѣшныхъ отношеніяхъ и якіи лишь черезъ заведенье школы конфессійнои осягнути дадутъ ся“

Въ тôмъ освѣдченю, Возлюбленыи о Господѣ, заключаются всѣ поводы которыи не тôлько обовязують Вашу совѣсть, но такожь дають Вамъ права жадати конфесійной школы. Вы католическіи родителѣ, Вы єсте властивыми и первыми воспытателями и учителями Вашихъ дѣтей, заповѣдь Божа и порядокъ природы поставили Васъ на тôмъ становищи, наложили должности, вывѣновали правами. Ніяка сила свѣта не може Васъ отъ обовязку воспытованя Вашихъ дѣтей, ніяка прото сила свѣта не може Вамъ права того одобрати. Вы колись будете складати отвѣтъ на судѣ Божомъ за довершенье сей должности, на никого другого отвѣчательность за тое не спаде. Вы отже самыи получите вѣчну нагороду за сполненье того обовязку, Вы такожь самыи за занедбанье его вѣчну будете мусѣли поносити кару.

Задачію и призначеньемъ школы єсть помагати родителямъ въ воспытаню дѣтей и подѣляти съ ними той обовязокъ. Родичѣ прото маютъ всегда домагатися щобы въ школѣ воспытовано дѣтей въ ихъ дусѣ с. е. по католически, такъ якъ бы мали воспытаными быти въ домѣ родительскомъ. Коли отже росходится о католическихъ родителей не може и не должна школа воспытовати дѣтей иначе, якъ по мысли родичей т. е. по католически.

Не подлягае сомнѣнію, Возлюбленыи о Господѣ, що такожь и державѣ залежитъ на воспытаню молодежи, о що протое держава може требовати въ томъ взглядѣ своихъ правъ. Мы зовсѣмъ не хочемо права тіи обмежати, не хочемъ ихъ перечити; противно, застерегаемъ ся рѣшительно супротивъ подозрѣній, которыми представлено въ зломъ свѣтлѣ нашіи намѣренія. Мы признаемъ охотно, що для теперѣшныхъ отношеній єсть майже необходимымъ, щобы державнои поваги также на поли школьництва уживано; но нехай держава мае еще разъ тôлько правъ до школы, то таки не мае она безсомнѣнно того права, щобы католическе дитя противъ волѣ и обовязкôвъ католическихъ родителей воспытувати; того права она николи не буде могла доказати, тому праву николи не зможе надати важности безъ ущерба природного права родителей.

Осудѣтъ протое теперъ самыи, Возлюбленыи о Господѣ! єсли воспытованье Вашихъ дѣтей єсть Вашимъ найвластившимъ правомъ; єсли Вы, яко католическіи

горяче упомненіє до всѣхъ католическихъ горожанъ державы „щобы яко выборцѣ свою должность исполнили, щобы брали участь въ выборахъ до тѣлъ законодательныхъ и наставали на тоє, абы лишь такихъ мужей выбирано, которыи бы дали достаточну поруку, що пожертвуютъ всѣ свои силы для конфесійной школы.“

Не позостає ту ничь больше якъ тôлько пригадати Вамъ тоє упомненіє, до которого додавати ничъ не потребуємъ. Идѣтъ лишь за нимъ! Нехай старанность о добро Вашихъ дѣтей буде Вамъ важнѣйшою надъ всѣ други взгляды и поступайте згодно, щобысте при выборахъ до тѣлъ уставодательныхъ выбирали тôлько такихъ певныхъ католическихъ мужей, которыи уважаютъ за свою перву и найсвятѣйшу задачу дѣлати всѣми силами въ томъ направленію, щобы школа подавала молодежи образованье религійно-моральне.

Благодать Господа нашого Іисуса Христа, любовъ Бога и Отца и причастіє св. Духа буди съ всѣми Вами. Аминь.

Дано въ день Сошествія св. Духа року Божого 1890.

Фридрихъ кардыналъ Фірстенбергъ князь Архіепископъ Оломунецкій. Францъ кардыналъ Шенборнъ князь Архіепископъ Прагскій. Петръ Домній Маупасъ Архіепископъ Зары. Фулгентій Чаревъ Архіепископъ, Епископъ Лессины. Северинъ Моравскій Архіепископъ Львовскій обр. лат. Алойсій Матѳій Цорнъ, Архіепископъ Гориціи. Сильвестеръ Сембратовичъ Архіепископъ Львовскій обр. гр. кат. Исаакъ Николай Исаковичъ, Архіепископъ Львôвскій обр. ормен. Іоаннъ Цвергеръ князь Епископъ зъ Секау. Матѳей Іосифъ Биндеръ, Епископъ зъ Ст. Пельтенъ. Іоаннъ Ев. Гаісъ, Епископъ Кралевоградскій. Антоній Іосифъ Фоско, Епископъ зъ Себенико. Іоаннъ Неп. Главіна, Епископъ зъ Тріесту Капо. д. Істрія. Альбинъ Дунаєвскій князь Епископъ Краковскій. Францъ Ферретічь, Епископъ зъ Вегліи. Георгій Коппъ князь Епископъ Вроцлавскій. Лука Солецкій, Епископъ Перемыскій обр. лат. Игнатій Лобосъ, Епископъ Тарновскій. Емануилъ Шебель, Епископъ Літомерицкій. Францъ Бауеръ, Епископъ Берненьскій. Матѳей Водопічь, Епископъ Рагузи. Сімеонъ Айхнеръ, Епископъ Бріксеньскій. Яковъ Міссія князь, Епископъ Любляньскій. Іоаннъ Крест. Фляшпъ, Епископъ Паренцо-Поля. Мартинъ Іосифъ Ржига, Епископъ Будеєвицкій. Евгеній Кароль Валюссі князь, Епископъ Тріенту. Іосифъ Канъ князь, Епископъ зъ Гуркъ. Трифонъ Радоничичь, Епископъ зъ Каттаро. Францъ Марія Доппельбауеръ, Епископъ зъ Лінцу. Михаилъ Напотникъ князь, Епископъ зъ Лявнту. Филипъ Накичь, Епископъ зъ Спліта-Макарска. Іоаннъ Ступницкій, Епископъ Перемыскій обр. гр. кат. Юліянъ Пелешь, Епископъ Станиславовскій обр. гр. кат. Едвардъ Ангереръ тит. Архіепископъ Викарій капит. Виденьскій. Іоаннъ Ев. Галлеръ тит. Епископъ, Викарій капит. Сальцбурскій.

По поводу, що въ нашой Галичинѣ, дяковати Богу задля инного устройства власти школьнои, влѣяніє Церкви на школы народни не такъ обмежене якъ то дѣєся въ другихъ провинціяхъ Австріи, не заходила бы доконечна потреба прочитаня цѣлого повысшого листу пастырского парохіянамъ, но лишь важнѣйшихъ єго частей, при чѣмъ поручає ся Прч. Духовеньству высказати въ найблисшу недѣлю по полученю того, парохіанамъ своимъ отвѣтну проповѣдь по Евангелію о потребѣ посыланя дѣтей на науку до школы и пояснити имъ потребу религійно-морального воспытаня молодежи.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 24. Червця 1890.

Ч. 33.

Ч. 2.217

О выдаваню вытяговъ метрыкальныхъ для войсковыхъ особъ.

Подаеся Прч. епархіяльному Духовеньству до вѣдомости и точного соблюданя слѣдуюче:

K. K. GALIZISCHE STATTHALTEREI.

Z. 16122. Das hohe k. k. Ministerium des Innern hat mit den im Einvernehmen mit dem k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht, dem k. k. Finanz-Ministerium und dem k. k. Ministerium für Landesvertheidigung ergangenen Erlässen vom 24. Dezember 1872 zl. 15.885 und vom 15. Juli 1878 z. 9036 eröffnet, dass die Geburts- Trauungs- und Todtenscheine der Urlauber und Reservemänner des k. k. Heeres und der Kriegsmarine, dann der Landwehrmänner (Landesschützen) und deren Familien wenn sie für die militärische Evidenzhaltung ausgestellt werden, nach der T. P. 117 lit. m. des Gesetzes vom 9. April 1850 der Stempelpflicht nicht unterliegen. Bei Ausstellung solcher Matrikenscheine ist aber an jener Stelle, an welcher das Stempelzeichen, angebracht zu sein pflegt, der Zweck der Urkunde mit den Worten: »Ausgefertigt für die militärische Evidenzhaltung« anzugeben.

Aus Anlass einer vorgekommenen Anfrage und zur Behebung etwaiger Zweifel hat das k. k. Ministerium des Innern einvernchmlich mit dem k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht, dann für Landesvertheidigung mit dem Erlasse vom 25. Februar 1890 N. 17.554 auszusprechen gefunden, dass die in den oben bezogenen beiden h. o. Erlässen erwähnten, lediglich für Zwecke der militärischen Evidenzhaltung erforderlichen Matrikenscheine nicht nur stempelfrei, sondern auch gebührenfrei d. h. unentgeltlich auszufolgen sind.

Hiebei hat das h. k. k. Ministerium hingewiesen, dass, was die Sterbefälle der dem Militär-bez. dem Landwehrstande angehörenden Individuem selbst anbelangt, behufs deren Evidenz bereits mit dem Erlasse vom 12. Februar 1880 z. 17.511 ex 1879 die Matrikenführer angewiesen worden sind, die Todtenscheine für solche Personen gebührenfrei sofort unmittelbar dem Gemeindevorsteher des Ortes, wo das betreffende Individuum gestorben ist, zur weiteren Veranlassung zuzusenden sind.

Hievon wolle das hochw. Consistorium die mit der Matrikenführung betrauten Organe zur Darnachachtung gefälligst mit dem Bemerken verständigen, dass inhaltlich des h. Ministerialerlasses vom 25/2 l. J. Z. 17.554 Matrikenscheine, welche zu dem angegebenen Zwecke gebühren und stempelfrei ausgefertigt wurden und aus letzterem Grunde den Vormerk tragen: »ausgefertigt für die militärische Evidenzhaltung unter keinen Umständen einer Amtshandlung der politischen Behörden zu Grunde gelegt werden dürfen, sondern dass die Parteien zur Beibringung der sonst vorgeschriebenen Matrikenscheine zu verhalten sind. Lemberg am 16. Mai 1890. In Vertrettung **Liedl** m. p.

От Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 3. Червця 1890.

Ч. 34.

Ч. 2450

О выльосованыхъ 5% листахъ ѵпотечныхъ.

Ведля завѣдомленія Дирекціи Банка ѵпотечного зъ дня 4. Червця 1890, выльосованыи стали для 29. Цвѣтня с. р. съ речинцемъ до выплаты на дни 1. Листопада с. р. слѣдуючіи 5% листы ѵпотечныи:

Ч. 2098 Сер. А. на 100 зр. винк. на парохію Густановичи.
Ч. 4705 „ „ 100 „ „ „ „ Устіянова гôрна.
„ 3276 „ „ 100 „ фундація Е. Половчакъ Яворского.
„ 2091 „ „ 100 „ винк. на церковъ въ Самборѣ.
„ 4763 Сер. А на 100 зр. винк. на церковъ въ Трускавци.
„ 5127 „ „ 100 „ фундація Панталемона Литвинъ.
„ 8632 „ „ 100 „ „ Михаила Мирницкого.
„ 8410 „ „ 100 „ винку. на парохію Ялинъ съ Пакошовкою.
„ 6705 „ С „ „ „ Ольховецъ.
„ 7394 „ А № 4020 Сер. В. „ „ Мужиловичи.
„ 8852 Сер. А. на 100 зл. „ „ Глумча.
„ 4710 „ „ „ 100 „ „ „ Лелюховъ.
„ 1510 „ „ „ 100 „ „ „ Высоцко нижне.
„ 10802 „ „ „ 100 „ „ „ Дубрôвка.

Поручаєся дотычнымъ душпастырямъ въ своимъ часѣ выльосованыи листы Дирекціи реченого Банка съ покликомъ на предлежаче здѣшне рѣшеніє переслати и просити въ мѣстце выльосованыхъ выставити $4\frac{1}{2}\%$ листы ѵпотечныи.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль дня 14. Червця 1890.

Ч. 35.

Ч. 2617.

Конкурсъ на посады душпастырскіи.

Съ речинцемъ до дня 15. Вересня 1890 выставляютъ ся на соубѣгательство слѣдуючіи парохіи:

1. Беньова съ дочер. Буковець и Сянки дек. Выс. патроната приватного.
2. Берѣги горѣшніи дек. Затварнидкого, патроната приватного.
3. Ветлина, деканата Балигородского, патроната приватного.
4. Войкова, деканата Мушиньского, патроната Его ц. к. Ап. Величества.
5. Вѣрхомля велика съ мѣст. Вѣрхомля мала, Ломниця, Пивнична, Кокушка, дек. Мушиньского, патроната Его ц. к. Ап. Величества.
6. Горянка съ дочер. Воля Горяньска и Радѣева дек. Балигор. патр. приват.
7. Гочевъ съ дочер. Дзюрдзѣвъ и присѣл. Бахлева, дек. Балигород. патр. прив.
8. Грозьова, дек. Добромильского, патроната приватного.
9. Днѣстрикъ дубовый, деканата Жукотыньского, патроната приватного.
10. Долины съ прилуч. Шимбаркъ, Шклярки, Надѣздъ, Горличѣ, Бѣчь, дек. Бѣцкого, патроната приватного.
11. Дубрôвка съ прилуч. Борки, Шеперки, Ярочинъ, Мостки, Жджары, Вôлька маневска, Гута, Куржина, Гôльче, Дубровиця, Зарѣче, Зволяки, Улянôвъ, Ниско и Рудники, деканата Канчуцкого, патроната приватного.

12. Камяна, деканата Мушиньского, патроната Его ц. к. Ап. Величества.
13. Кобляньска Воля, дек. Самборского, патр. Преосв. Еп. Перемыскій. обр. руск.
14. Крамарôвка, деканата Порохницкого, патроната приватного.
15. Крыве съ дочер. Прислопъ, деканата Балигородского, патроната приватного.
16. Крыве съ дочер. Творыльне и Гульске, деканата Затварницкого, патр. прив.
17. Крывка съ доч. Матковъ и Ивашкôвцѣ, дек. Высочаньского, патр. прив.
18. Лежайскь съ доч. Старемѣсто и мѣстц. Сѣдлянка, Прихецъ, Лукова, Ильна, Гутиско, Руда Янда, Веренцѣ, деканата Канчуцкого, патроната приватн.
19. Липье, деканата Жукотыньского, патроната приватного.
20. Лелюхôвъ съ дочер. Дубне, дек. Мушиньского, пат. Его ц. к. Ап. Величества.
21. Лѣщины съ дочер. Кунькова и Бѣлянка дек. Бѣцкого, патроната приватного.
22. Лосинецъ съ дочер. Радычь и Ясѣнка Стецева, дек Высоч. патр. приватного.
23. Мацина съ дочер. Роздѣлье и присѣлкомъ Вапенне и Пстружне, деканата Бѣцкого, патроната приватного.
24. Мильковь, деканата Олешицкого, патроната приватного.
25. Михалевичи съ мѣсц. Яремковъ, дек. Комарняньского, патроната приватного.
26. Мякишь новый съ доч. Мякишь старый, дек. Ярославского, патр. приватного.
27. Прислопъ, дек. Высочаньского, патроната приватного.
28. Порудно съ мѣстц. Поруденко, дек. Яворовского, патроната приватного.
29. Ростока велика съ мѣстц. Крижовка, дек. Мушиньского, патроната приватного.
30. Рябе съ доч. Гочвицѣ, деканата Балигородского, патроната приватного.
31. Свидникъ, дек· Старосамборского, патроната приватного.
32. Синявка съ мѣстц. Зданы; Цапы, Каплиши, Масюки, Стельмахи, Сухолѣсъ, Тимуши, Гута крышталева, деканата Любачовского, патр. приватвого.
33. Токарня, деканата Сяноцкого, патроната приватного.
34. Торки, деканата Перемыского, патрона приватного.
35. Шумячь, дек. Высочаньского, патроната приватного.
36. Хмѣль, деканата Затварницкого, право патроната почивае.
37. Царыньске съ доч. Насѣчне, деканата Затварницкого, право патрона почивае.
38 Чорнорѣки, дек. Коросняньского, патроната приватного.
39. Яворникъ, дек. Яслиского, право патрона почивае.

Отъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 19. Червця 1890.

Іоаннъ

Епископъ.

Хроника.

Каноничну институцію получили:

Ч. 1165	Пр.	Менциньскій Антоній	на парохію	Крецôвъ	дек.	Лѣского.
„ 1319	„	Паславскій Емиліянъ	„	Буцôвъ	„	Перемыс.
„ 1320	„	Яросевичь Іоаннъ	„	Райске	„	Затварн.
„ 1369	„	Боярскій Теофиль	„	Бôбрка	„	Лѣского.

„ 1526	Пр.	Калимонъ Михаилъ	на парохію	Лôвча	дек.	Любачôв.
„ 1533	„	Очабрукъ Алексей	„	Лѣщовате	„	Лѣского.
„ 1639	„	Левицкій Петръ	„	Яворôвъ	„	Яворôв.
„ 1641	„	Манастырскій Юстинъ	„	Голе	„	Потелицк.
„ 1687	„	Сандовичь Петро	„	Брунары	„	Мушиньск.
„ 1744	„	Хилякъ Стефанъ	„	Стебникъ	„	Дрогобыцк.
„ 1811	„	Плешкевичь Петръ	„	Бабина	„	Самборс.
„ 1966	„	Венгриновичь Емиліянъ	„	Смерековецъ	„	Бѣцкого.
„ 2004	„	Боровецъ Василій	„	Каменка Липникъ	„	Потелиц.
„ 2111	„	Скобельскій Василій	„	Прусы	„	Мокрянь.
„ 2257	„	Телепъ Андрей	„	Ожомля	„	Судововиш.
„ 2306	„	Грыневецкій Емиліянъ	„	Хотынець	„	Ярослав.
„ 2593	„	Косоноцкій Яковъ	„	Подолцѣ	„	Комарнян.
„ 2769	„	Пелехъ Евстахій	„	Бонаровка	„	Коросняньс.
„ 2784	„	Витошиньскій Евгеній	„	Устіанова горна	„	Устрицкого.

Въ пропозицію принятыи:

Ч. 2314. На парохію Долге, дек. Дрогобыцкого: Юліянъ Шихъ.

„ 2318. На парохію Коростно, дек. Устрицкого: 1. Габла Андрей. 2. Ясеницкій Михаилъ. 3. Раставецкій Адольфъ. 4. Гомза Іоаннъ. 5. Куновскій Іеронимъ. 6. Коростеньскій Володимриъ. 7. Дроздовскій Андрей.

„ 2378. На парохію Либохора, дек. Высочаньского: Лодыньскій Петръ.

„ 2379. На парохію Малновъ, дек. Мостиского: 1. Іесипъ Петръ. 2. Подлускій Іосифъ. 2. Лѣсковацкій Іосифъ. 4. Глушкевичь Теофиль. 5. Бѣрецкій Іоаннъ. 6. Отто Іоаннъ. 7. Дорошь Тімоѳей. 8. Ясеницкій Северинъ. 9. Маляркевичь Алексей. 10. Дашкевичь Іоаннъ. 11. Грушкевичь Корнилій. 12. Насальскій Володимиръ.

„ 2380. На парохію Малновска Воля, дек. Мостиского: 1. Кмицикевичь Романъ. 2. Вахнянинъ Игнатій. 3. Рабѣй Францъ. 4. Весоловскій Антоній. 5. Клишь Григорій.

„ 2381. На парохію Ольшаны, дек. Нижанковского: 1. Бѣрецкій Владыславъ. 2. Метыкъ Василій. 2. Копыстяньскій Сильвестеръ. 4. Венгриновичь Антоній. 5. Мащакъ Іосифъ. 6. Насальскій Володимиръ.

„ 2382. На парохію Ольховецъ, дек. Дукляньского: Цапиньскій Петръ.

„ 2524. На парохію Тудорковичи, дек. Варяжского: 1. Федоновичь Іосифъ. 2. Саноцкій Левь. 3. Ляврецкій Александеръ. 4. Мацюракъ Василій. 5. Дуткевичь Симеонъ. 6. Чарнецкій Андрей. 7. Насальскій Володимиръ. 8. Леонтовичь Адріанъ. 9. Колтунюкъ Николай. 10. Литыньскій Миронъ. 11. Бачиньскій Левъ.

„ 2525. На парохію Сливниця, дек. Нижанковского: 1. Дръ Малинякъ Николай. 2. Коростеньскій Северинъ. 3. Винницкій Корнилій. 4. Сливиньскій Мих.

„ 2526. На парохію Солинка, дек. Яслиского: Маковей Илія.

„ 2527. На парохію Радоцина дек. Дукляньского; Сѣлецкій Александеръ.

Презенты получили:

Ч. 2534. Пр. Туна Илярій, на парохію Ракова дек. Старосольского.

„ 2619 „ Яворскій Александеръ на пар. Лопушанка Хомина, дек. Старосамб.

Именованя:

Ч. 2364. Преч. Іоаннъ Скобельскій, завѣд. деканата Дрогобыцкого именованъ сталъ дѣйствительнымъ деканомъ.

„ 2560. Преч. Іоаннъ Мудракъ парохъ въ Губичохъ, дек. Дрогобыцкого именованъ сталъ I. Мѣсто-Деканомъ а Преч. Василій Гошовскій парохъ въ Ролевѣ II. Мѣсто-Деканомъ для деканата Дрогобыцкого.

Ч. 2454. Пр. Іоаннъ Марковъ получилъ самост. сотрудничество въ Межибродю деканата Сяноцкого.

„ 2593. Пр. Илія Киричиньскій получилъ завѣдател. пар. Грозьова дек. Добром.

Увольненіе отъ испыта конкурсового получили:

Ч. 1712. Пр. Симеонъ Дуткевичь парохъ въ Поддубцяхъ дек. Угновского.
„ 1886. „ Петръ Гиссовскій „ „ Лѣскахъ „ Варяжского.
„ 2250. „ Іоаннъ Мерена „ „ Дошнѣ „ Яслиского.

Отпустку для поратованя здоровя получили:

Ч. 2195.	Пр.	Юліянъ Вендзиловичь	парохъ	въ	Яблонкахъ	на 6	недѣль.
„ 2214.	„	Алексей Лебедовичь	сотрудникъ	зъ	Курылôвки	на 2	мѣсяцѣ
„ 2216.	„	Илія Каламунецкій	парохъ	въ	Кропильникахъ	на 6	недѣль.
„ 2265.	„	Антоній Колпачкевичь	„	„	Гойчи на	„ 6	„
„ 2310.	„	Антоній Матюкъ	„	„	Ляшкахъ	„ 6	„
„ 2311.	„	Димитрій Ухнятъ	„	„	Майданѣ	„ 6	„
„ 2411.	„	Іоаннъ Нѣмцевъ	„	„	Летнѣ	„ 8	„
„ 2415.	„	Димитрій Ядлошь	„	„	Дошницѣ	„ 6	„
„ 2423.	„	Левъ Бѣрецкій	„	„	Гвоздци	„ 2	мѣсяцѣ.
„ 2442.	„	Михаилъ Лятошиньскій	„	„	Ольшаници	„ 6	недѣль.
„ 2455.	„	Викторъ Киверовичь	„	„	Жапаловѣ	„ 6	„
„ 2489.	„	Михаилъ Матковскій	„	„	Горожаннѣ вел.	„ 6	„
„ 2525.	„	Михаилъ Товарницкій	„	„	Прусѣку	„ 4	„
„ 2529.	„	Іоаннъ Парыловичь	„	„	Злоцкомъ	„ 6	„
„ 2530.	„	Левъ Грыневецкій	„	„	Быковѣ	„ 6	„

Ч. 2771. Дня 25. Червця 1890 отбылъ ся испытъ съ воспытанниками пѣвческого Заведенія учрежденія незабвенной памяти Еп. Іоанна Снѣгурского.

Другій рôкъ укôнчили съ добрымъ успѣхомъ слѣдуючіи: 1. Діонизій Дыдко. 2. Онуфрій Дзяма. 3. Максимъ Милянъ. 4. Іоаннъ Домарацкій. 5. Михаилъ Лучшинъ. 6. Стефанъ Несторовичь. 7. Димитрій Шахъ. 8. Григорій Шумскій. 9. Стефанъ Брочковскій. 10. Іоакимъ Миликъ.

Тыхъ яко способныхъ на самостоятельныхъ пѣвцовъ церковныхъ поручае ся Прч. Священьству душпастырскому.

Ч. 1653. Выс. ц. к. Намѣстничество розпорядженьемъ зъ дня 18. Цвѣтня 1890 Ч. 25032 призволило на дотацію рочныхъ 300 зл. для сопомочника при пароху въ Молошковичехъ дек. Судововишиньского свящ. Іоаннѣ Голодыньскомъ на часъ его душпастырованя тамже.

Ч. 1847. Тоежь розпорядженьемъ зъ дня 1. Мая 1890 Ч. 29223 призво-

лило на дотацію рочныхъ 300 зл. для сопомочника недужного пароха въ Новосѣлкахъ гостинныхъ дек. Комарняньского на два лѣта а взглядно ажь до выздоровленя его а то почавши отъ 19. Сѣчня 1890.

Ч. 2012. Тоежь розпорядженьемъ зъ дня 6. Мая 1890 Ч. 28972 призволило на дотацію рочныхъ 300 зл. для сопомочника наданого пароху въ Боднарцѣ дек. Бѣцкого свящ. Арсенію Гумецкому на оденъ рокъ т. е. отъ 17. Марта 1890 до включно 16. Марта 1891.

Ч. 2392. Тоежь розпорядженьемъ зъ дня 21. Мая 1890 Ч. 30382 призволило на дотацію рочныхъ 300 зл. для сотрудника парохіи въ Сяноцѣ на одинъ рокъ т. е. отъ 6. Лютого 1890 до 5. Лютого 1891.

Ч. 2418. Тоежь розпорядженьемъ зъ дня 25. Мая 1890 Ч. 35555 призволило на дотацію для сотрудника въ Литыни почавши отъ дня 1. Листопада 1889 на время душпастырованя тамже пароха Лужецкого.

Переведеніи богослужебніи учрежденія:

Ч. 1350. Алексея Малиновского при церкви въ Куликовѣ съ капиталомъ 100 зл.

„ 1376. Впр. Дра Антонія Юзычиньского Архідіакона при зд. катедр. Храмѣ съ капиталомъ 1000 зл.

„ 1795 Анны Левчишинъ Саичукъ при церквѣ въ Каровѣ дек. Угновского съ капиталомъ 50 зл.

Ч. 1796. Даніила Городыского при церкви въ Чайковичехъ дек. Комарнянского съ капиталомъ 100 зл.

Жертвы.

Ч. 582. Жолковскій урядъ дек. донѣсъ, що Ч. Григорій Желѣзко зъ Бащицѣ до Кунинскои Воли справилъ для мѣстцевой церкви: Евангеліе за 100 зл. плащенницю за 70 зл. фелонъ за 70 зр. 2 хоругви за 30 зл. чашу. за 35 зл. на позолоченье чаши далъ 12 зл. а кождой В. Пятницѣ складае на свѣтло 10 зл, за которыи то богоугодныи дѣла получилъ грамоту похвальну съ благословеніемъ Архіерейскимъ.

Похвалу же и узнаніе Еп. Ординаріята получили:

Въ парохіи Куниньска Воля Ч. Іоаннъ Чунисъ провизоръ церковный за справленье 2 хоругвъ и креста процесіонального, его дбалость о церковъ и религійно-норовственне житье. Ч. Матѳей Чунисъ за жертву 100 зл. на мѣстцеву церковъ. Въ парохіи Глиньско Ч. Михаилъ Казюркевичь за жертву 12 зл. на престолъ. Ч. Анна Чахля за фелонъ вартости 45 зл. Ч. Лука Берко за 2 хоругви въ цѣнѣ 50 зл. Ч. Михаилъ Породко и Стефанъ Харко за хоругвъ въ цѣнѣ 20 зл. Ч. Михаилъ Розумѣйко за 2 кресты и 2 хоругви въ цѣнѣ 50 зл.

Въ парохіи Креховъ, Патронка П. Т. Мицевска за фелонъ вартости 95 зл. Ч. Михаиль Чаплякъ за 2 хоругви въ цѣнѣ 50 зл.

Въ парохіи Кунинъ. Ч. Аеонтій Лосинъ за фелонъ въ цѣнѣ 17 зл. Ч. Антоній Марушка за образъ процесіональный въ цѣнѣ 60 зл. Въ парохіи Любеля Ч. Димитрій Залужный зъ Каменки Липникъ за жертву 30 зл. въ користь дочерн. церкви. Въ парохіи Желдецъ Ч. Стефанъ Корнатый за хоругвъ въ цѣнѣ 35 зл.

Ч. 670. Урядъ дек. Старосольскій донѣсъ, що Ч. Михаилъ Журыло зъ Раковы записалъ на мѣстцеву церковъ 165 зл. Ч. Василій Зарицкій зъ Воютычь

жертвововалъ на будову церкви тамже 100 зл. и справилъ образъ до великого престола ЧЧ. Дѣмитрій Пѣхо и Николай Илба тамже жертвовали по 50 зл.

Ч. Стефанъ Выхованокъ зъ Гуменця и Іоаннъ Попель зъ Дубровки справили для мѣстцев. церквей фелоны по 50 зл. Ч. Димитрій Панкевичь такожь зъ Дубровки справилъ образъ за 50 зл. и крестъ за 20 зл. Ч. Брацтво церковне въ Фульштынѣ справило образъ за 75 зл. Ч. Таціанна Фридель купила паукъ за 90 зл. а Ч. Текля Кухарска хоруговъ за 36 зл. Всѣмъ тымъ повысше поименованымъ жертводателямъ якоже Преч. Евгенію Витошиньскому быв. сотрудникови въ Старойсоли за его ревну старанность о огородженье церквей, до чого и власнымъ даткомъ причинилъ ся удѣлилъ Еп. Ординаріятъ похвалу.

Ч. 1664. Грамоту похвальну съ благословеніемъ Архіерейскимъ получила Ч. Параскевія Блихарска зъ Винникъ за справленье для мѣстцевой церкви чаши за 100 зл. и за жертву на обновленіе престола 100 зл. Похвалу же получили: Ч. Марія Маницка зъ Винникъ за справленье фелона за 100 зл. Ч. Агафія Іоаль и Текля Гулимка тамже за жертву 60 зл. на обновленіе престола.

Ч. 2500. Преч. Василій Чернецкій парохъ въ Сѣлци белзкомъ даровалъ для бурсаковъ зд. пѣвческого Заведенія 35 просвѣтныхъ книжочокъ, за що предлежачимъ складае му ся благодареніе.

---

5. Случай душпастырскій.

О. Никифоръ парохъ пытае ся свого сусѣда Митрофана, що мае робити если приступитъ до св. причастія человѣкъ, котрому онъ передъ хвилькою отмовилъ въ св. сповѣди розрѣшенія грѣховъ, понеже узналъ его недостойнымъ розрѣшенія. Алежь ничь легшого, отповѣдае О. Митрофанъ, якъ не дати св. причастія. Добре О. Митрофане, але черезъ тое здраджуе ся Тайна сповѣди, каже О. Никифоръ, менѣ здае ся, що я далеко лѣпше поступаю, бо одному, котрому отмовилъемъ розрѣшенія, подалъемъ приступившому до св. причастія мѣсто тѣла Господняго порожну лижочку до устъ.

Братя въ Христѣ, зле оба зробилисте, мовитъ при утный натогда О. Николай, я всегда даю всѣмъ св. причастіе кто только приступае а поводомъ до того есть печать сповѣди.

Заходитъ вопросъ:

1. Чи и коли можна удавати удѣленье св. Тайнъ?
2. Кому можна отмовити принятія св. Тайнъ?
3. Що мае робити священникъ, коли побачитъ человѣка не получившого розрѣшенія а приступаючого до св. причастія?
4. Що судити о представленомъ случаю?

Кароль Волошиньскій,
пров. канцлеръ.

Тупомъ С. Ф. Піонткевича въ Перемышли.

родичѣ не можете и не должнисте позваляти, щобы иначе Вашихъ дѣтей выховувано якъ лишь по католически; єсли Вы певну часть Вашихъ правъ и обовязкôвъ касательно выхованя дѣтей, переливаєте на школу, котора Васъ въ томъ взглядѣ заступає, чогожь тогды мусите домагатися отъ школы? Ничото бôльше, якъ того, щобы дѣтей Вашихъ воспытовала пôсля котолическои вѣры, то значитъ, щобы ихъ заправляла до житя пôсля тои святои вѣры, щобы учила дѣтей Вашихъ дѣлати, мыслити и чувствовати по католически, однымъ словомъ: щобы дѣтей Вашихъ по католически воспытувала. А того можете допоминатися тымъ бôльше, що мусите посилати дѣтей Вашихъ до школы, удержанье котороі пôсля законовъ державныхъ до Васъ належитъ.

Никто Вамъ слушно и справедливо не може заперечити свободы засновуваня прыватныхъ школъ католическихъ, но по якои причинѣ мали бы Вы поносити подвôйный тягаръ, переходячій Ваши силы? Чи радше не єсть слушно и справедливо щобы тыи, що желаютъ собѣ школы безконфесійнои, самыи кошта такои школы поносили?

Суть то протоє и Вашіи тіи права, которіи мы за Васъ заступаємъ. Въ имени Вашомъ, въ имени церкви, до которои дѣти черезъ св. Крещеніє приналежатъ, въ имени нашомъ власномъ, яко тіи, которымъ повѣрена зостала пастырска печаливость о безсмертніи душѣ, домагаємъ ся католическои школы; а тымъ способомъ довершаємъ найсвятѣйшу нашу должность, яку взглядомъ Васъ и дѣтей Вашихъ наложилъ на Насъ Божественный Спаситель рекши: „шедше убо научите вся язики... блюсти вся єлика заповѣдахъ вамъ“ (Мат. 28. 19. 20.)

Но мы желаємъ католическихъ школъ, не покликуючися анѣ на давныи уставы ниже подносячи потребу новыхъ; судимо бо, що домагатися того можемъ такожь на основѣ законôвъ существуючихъ. Уже самъ толчокъ до нашого выступленя, увольняє насъ отъ всякои обороны противъ подозрѣній мовъ-бы то мы хотѣли завернути отношенія тыхъ часôвъ минувшихъ, которыи духови часôвъ новожитныхъ совсѣмъ не отповѣдаютъ. Правительство Его Величества нашого Наймилостивѣйшого Цѣсаря узнало потребнымъ, предложити Радѣ державной деяки змѣны существуючихъ законôвъ школьныхъ; такъ якъ зобраніи досвѣдченя, осудъ людей фаховыхъ, желанія зъ многихъ сторонъ подношеніи, наклонили тоєжь до близшого застановленя ся, чи не заходитъ потреба розслѣдити поновно уставу школьну? Чижь прото не належало намъ Епископамъ приступити до того розслѣдженя? Се бо и мы маємъ двадсятьлѣтный опытъ съ новою школою и судимъ себе такожь управнеными до выреченя приналежного намъ суду въ обсягу религійно-морального выхованя и щоденно чуємъ голосніи и усильніи желанія вѣрныхъ, которіи лучатъ ся съ желаніями нашими. Чи прото не должныи мы при сей случайности объявити такожь нашіи досвѣдченя, нашъ осудъ и нашіи и Вашіи желанія? А єсли користаємъ зъ приключаючои ся случайности, чи заслугуємъ на закидъ що легкодушно подбуряємъ умы?

Такожь и Вы на собраніяхъ и петиціяхъ Вашихъ и торочне вѣче католическе въ своихъ нарадахъ и ухвалахъ зъ тои выходило точки зрѣнія, що „належне и основне залагодженье вопроса школьного осягнути можна лишь въ дорозѣ законодательной.“ Тымъ самымъ поглядомъ руководилися и мы. Мы хочемъ користатися лишь правомъ, прислугуючимъ кождому горожанинови державы и лишь тою поступати дорогою, яку намъ законъ указує. Мы отже застановившися надъ змѣнами законôвъ школьныхъ черезъ ц. к. Правительство запроєктованыхъ (предложе-

ныхъ), прійшли до пересвѣдченя, що они нѣ опытови нѣ мнѣнію компетентныхъ людей не отповѣдаютъ, ниже желаній Вашихъ нѣ нашихъ не заспокояютъ, и протоє судилисьмо быти нашою должностію внести, щобы змѣны тіи росширено и справедливіи желанія увзгляднено. Чи єсть въ томъ щось дивного? Або чи внесеня нашіи суть пересадженіи або якъ кажутъ безъ мѣры? „Чогожь то желаємъ вспôльно съ Вами, Возлюбленыи о Господѣ? Мы желаємъ, щобы для католическихъ дѣтей были установленіи католическіи школы, въ которыхъ-бы вѣруючіи католически учителѣ пôсля правилъ нашои святои вѣры учили и на тыхъ основахъ нашу католическу молодѣжь воспытували. Сама уже устава яко задачу школы опредѣляє религійно-моральне выхованье дѣтей. Если слова тіи маютъ мати яке значенье, не высказуютъ они ничого инн го лишь тоє, що цѣле влѣяніє школы на дѣти має быти религійно-моральне, що книжки употребляни въ школѣ маютъ служити до религійно-морального воспытаня. Такожь и плянъ школьный, выданый до уставы школьной, выразно узнає яко головну засаду научаня, що поодинокіи предметы науки должніи въ стислои съ собою оставати звязы, то значитъ, що такожь и наука религіи має стояти съ прочими предметами науковыми въ тѣсной и тревалой связы, що науцѣ религіи прочи науки противитися не повинни.

А чи єсть такъ въ дѣйстности якъ приписує устава и регуляминъ школьный? Представѣмъ немногими словами дѣйствительный станъ теперѣшнои нашои школы. Религія не єсть нѣ головною пôдставою, нѣ головнымъ правиломъ нашои народнои школы, но тôлько однымъ изъ многихъ предметôвъ науки, которому зверхъ того не достає єще потрѣбного числа годинъ. Инныи предметы науки не зôстаютъ въ ніякой звязи съ религією и къ сожалѣнію часто способъ ихъ преподаваня може не спріяти религійно-норовственному воспытаню. Религійне выхованье молодежи обмежаєся на такъ мале число религійныхъ упражненій, що теплого чувства религійного въ сердци дѣтины возбудити годѣ. Наука религіи и упражненія религійніи не зôстаютъ пôдъ исключнымъ руководствомъ церкви, но въ найвысшои настои подлягаютъ власти свѣтской. На образованье учителей не має церковъ, можна сказати, ни малѣйшого влѣянія, а отъ надаваня имъ посадъ совершенно єсть выключеною, такъ, що католическіи дѣти побираютъ часто науку и воспытанье отъ осôбъ чужихъ або навѣтъ ворожихъ католической вѣрѣ, а прото не способныхъ къ тому, а щобы ихъ могли по католически воспытувати.

А дало бы ся єше много о томъ сказати, но сказане выстарчає совершенно, щобы выказати послѣдствія, спроваджены тымъ устройствомъ школъ. Що разъ то бôльше счезає почтеніє для церкви, чимъ разъ менше привязаня до вѣры св. и чимъ разъ менше объявôвъ житя религійного, а розповсюдняютъ ся натомѣстъ: за, розумѣлость и гордость, легкодушность и поверховность, въ конци погорда всякои власти Божои и чоловѣческои. Чи може насъ тоє удивляти, и можна-ли инного послѣдствія ожидати, єсли катихитъ вправдѣ двѣ годины тыжднево задає собѣ працѣ щобы въ сердцяхъ и умахъ дѣтей боязнь Божу и вѣру въ Откровеніє святе удержати, а честноту въ ихъ сердця защѣпити, єсли однакъже черезъ бôльше нѣжь двадсятъ годинъ на тыждень въ тякій способъ на дѣти влѣяєся, що ся въ нихъ познаня правдъ вѣры св. и житя надприродного душѣ нѣчимъ не вскрѣпляє, но противно, чи то умысно чи не свѣдомо впрямъ одно и друге подкопує.

О Возлюбленыи о Господѣ! якъ глубокимъ смуткомъ переймаютъ насъ начертаныи отношеня, того певно въ цѣлости не можемъ высказати; бо не єст нашимъ намѣреніемъ, рôвною мѣрою отдавати противникамъ нашимъ, которыи насъ

и вѣрный намъ Клиръ горкими обсыпуютъ клеветами; за много маємъ почтенія для дѣтей Вашихъ, абысьмо мали въ ихъ дѣтинныхъ сердцяхъ повагу ихъ учителей нарушати. Но изъ словъ нашихъ легко Вамъ убѣдитись, що за католическе воспытанье дѣтей католическихъ въ школѣ народной такой яка нынѣ существує, ручити зовсѣмъ не можемъ, такъ само якъ неможемъ вамъ дати успокоєня що до вашихъ власныхъ такъ тяжкихъ въ томъ взглядѣ обовязкôвъ и що до Вашои отвѣчательности передъ Богомъ

Може насъ обвиняютъ, що хочимо спыняти народне просвѣщенье, що желаємъ росширити обсягъ науки религіи коштомъ иншихъ наукъ, що знаніе и округъ вѣдомостей хотѣлибы мы уменшити. Не тяжко былобы намъ на тіи замѣты отвѣтити. Ошибаетеся, сказалибы мы нашимъ противникамъ; нехай ваши дѣти будутъ такъ мудри и такъ учени, такъ полни всякого знанія, якъ всемъ ся лишь подобає и якъ васъ на то стати; но нехай будутъ такожь религійными и правовѣрными, побожными и цнотливыми. Не вѣдомости, не образованье ихъ хочемъ укоротити; єдиннствено боимо ся, щобы образованье се не было пôлъобразованьемъ не маючимъ основы религійнои, щобы въ немъ дѣти Ваши не выросли гордыми, заслѣплеными, много вымагающими и незадоволеными.

Для того домагаємъ ся школы католическои, котора намъ одна дає поруку, що дасть молодежи религійно-обычаєве воспытанье и успособитъ дѣти до того, щобы колись употребили вѣдомости свои на користь правдиву и отповѣдно ихъ дочасному и вѣчному призначеню.

Но мы желаємъ такожъ католической школы въ имени забеспеченои намъ котституціею свободы совѣсти. Артыкулъ XIV. основныхъ законôвъ державныхъ зъ д. 27. Грудня 1867 гласитъ. „Полна свобода вѣры и совѣсти єсть кождому запоручена.“ Но чи нынѣшна народна школа шануе тую свободу и чуває надъ нею. Отсе родичи католически змушени сутъ дѣтей своихъ повѣрити школамъ, въ которыхъ вѣры святои католическои кромъ въ кôлькохъ годинахъ — совсѣмъ не увзгляднює ся. Окрôмъ науки религіи другіи предметы школьныи оголошено выразно яко изъятіи зъ пôдъ всякого влѣянія церкви, що къ сожалѣнію выглядає на возваніе, щобы научати въ спосôбъ, абы влѣяніе церкви на дѣтей уже и такъ малоє, єще ослабилося и щобы Божественныи откровеныи правды зъ сердецъ невинныхъ и зъ житя вытисненыи зостали. Нѣтъ! нѣ школа безъ вызнаня религійного, ниже школа зъ вѣроисповѣданьемъ мѣшанымъ, не отвѣчає засадамъ свободы религіи и совѣсти; тая засада яко послѣдствіе существованя побôчъ себе конфесій и законного узнаня ихъ властивостій, домагає радше существованя побôчъ себе таковыхъ школъ, якіи бы тымъ отрубностямъ отвѣчали. Лученье всѣхъ вѣроисповѣдань въ одной школѣ супротивляєся праву всѣхъ вѣроисповѣданій. Щобы кождой конфесіи дати то що єй належится, потреба ихъ розлучити, потреба роздѣлити школы пôсля поодинокихъ вѣроисповѣдань. Чи не єсть то отже нестерпиме насильство изъ стороны политичныхъ партій, примушовати дѣти до науки, котора противится религійнымъ засадамъ и переконанямъ ихъ родичей. Або має ли тôлько невѣрство свободу, щобы поборювати вѣру и религію и ихъ вытискати.

Желаємъ дѣйствительнои свободы такожъ для вѣры и для религіи и не можемъ поняти якъ тіи, що то свободу и свободныи урядженя такъ высоко цѣнятъ и въ найкрасшихъ бесѣдахъ величаютъ, лишь тогды до того высокого успособленя духа себе пôднести не могутъ, но до низкого фанатизма и закрѣпощеня другихъ спадаютъ, скôлько разôвъ росходится о вѣру и религію. Длятого кличемъ до всѣхъ правдиво

свобôдно мыслячихъ мужей австрійскихъ: не отбирайте долше католическимъ родителямъ права до выховуваня дѣтей своихъ пôсля ихъ религійного пересвѣдченя! Не спроневѣряйтеся свободѣ, даючи еи нидѣти въ користь невѣрства.

Мы желаемъ католическои школы для дѣтей католическихъ! Чулисте, Возлюбленыи о Христѣ якъ намъ зъ тои причины закинено, мовъ—бы то мы хотѣли щобы всюда заводжено лишь католически школы. Чи потреба намъ супротивъ того закиду боронитися? Мы есмо католическими Епископами; мы заступаемъ права католическои церкви; мы выказуемъ желанія католическихъ родителей, чи яко католически Епископы есмо мы такожь покликаныи и управленыи заступати вымоги и желанія нашихъ некатолическихъ согражданъ? А чи зъ другои стороны не есть очевидно, що если для католикôвъ заснованыи будутъ вѣроисповѣдныи школы, тымъ самымъ повстанутъ таковыи такожь и для некатоликôвъ.

Можебы повитали се нѣкоторыи радо, если бы мы пôдносили такожь другіи вопросы стоячіи въ звязи съ школьнымъ законодательствомъ. Мы не рôвно душныи на тіи вопросы не хочемъ ни одному отмавляти належнои оправданости, но не втягаемъ ихъ въ объсягъ нашого чисто церковного требованія. Мы послѣдуемъ пересторозѣ нашого Божественного Учителя: „Ищите прежде царствія Божія и правды его, а прочая вся проложатъ ся вамъ.“ (Мат. 6. 33.), и держимось яко Епископы католически твердо засады яку учитъ Апостолъ народôвъ: „Нѣстъ Юдей, ни Еллинъ... вси бо вы едино есте о Христѣ Іисусѣ.“ (Галат. 3. 28), мы есмо заступниками церкви и мусимо политику лишити тымъ, до которыхъ она належитъ. Но мы маемъ до Васъ тое одно прошеніе: хотьбы мнѣнія Вашіи въ мѣрскихъ справахъ были якъ найрозличнѣйшіи, хотьбы ваши погляды, желанія и стремленія еще такъ дуже росходилися, то не наражайте дороги католически Христіяне еще черезъ тое на опастность религійного воспытуваня своихъ дѣтей! О тое просимъ мы Васъ, полагаючи на Вашу любовъ до Вашихъ дѣтей на любовъ до Вашои церкви на любовъ до Вашого отечества!

Видите, Возлюбленныи о Господѣ, то суть поясненя и упомненя, котрыи, мы Вамъ на теперъ дотычно школы народнои удѣлити маемъ. Спасеніе наше того домагае ся, щобы мы такъ говорили! До того зъобовязуе насъ упомненіе Апостола: „Засвидѣтельствую убо азъ передъ Богомъ и Господемъ нашимъ Іисусъ Христомъ хотящимъ судити живымъ и мертвымъ (въ явленіи его и царствіи его) проповѣдуй слово, настой благовременнѣ и безвременнѣ, обличи, запрети, умоли съ всякимъ долготерпѣніемъ и ученіемъ. Будетъбо время, егда здраваго ученія не послухаютъ но по своихъ похотехъ изберутъ себѣ учители, чешеми слухомъ: и отъ истинны слухъ отвратятъ и къ баснемъ уклонятъ ся. Ты же трезвися о всемъ, злопостражди, дѣло сотвори благовѣстника, служеніе твое извѣстно сотвори.“ (II. Тим. 4. 1—5). Нашь урядъ св. требуе отъ насъ не молчати, где есть обовязокъ говорити, а той обовязокъ накладають на насъ опасности, угрожаючіи религіи и вѣрѣ. Возносячи руки нашіи до неба посвѣдчаемъ передъ Богомъ и цѣлымъ свѣтомъ: мы не хочемъ и не можемъ спокойно смотрѣти якъ религійный способъ мышленя слабнѣе, добрыи обычаѣ упадаютъ, якъ счезаютъ найдорожшіи, неоцѣненыи добра мѣжь католическимъ народонаселеніемъ Австріи.

Но такожь и Вы, Возлюбленыи о Господѣ, маете важну до исполненія должность; Вы мусите содѣйствовати съ нами, щобы дойти до тои цѣли, до школъ католическихъ для дѣтей Вашихъ. „Осягнути тое можна лишь въ дорозѣ законодательной,“ заявило минувшорочне вѣче католиковъ и прилучило до того освѣдченя